

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់

អភិបាលកិច្ចល្អ

សំរាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់

រៀបរៀងដោយនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ក្រសួងមហាផ្ទៃ

ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៥

មាតិការអត្ថបទ

សេចក្តីផ្តើម ១

១. ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃអភិបាលកិច្ច ៣

១.១. និយមន័យអភិបាលកិច្ច ៣

១.២. គោលបំណងនៃអភិបាលកិច្ច ៤

១.៣. តួអង្គសំខាន់ៗក្នុងអភិបាលកិច្ច ៥

១.៤. អភិបាលកិច្ចល្អ ៦

២. ការចូលរួម ៧

២.១. ការចូលរួមដោយផ្ទាល់ ៧

២.២. ការចូលរួមតាមរយៈអ្នកតំណាង ៨

២.៣. វិធីសាស្ត្រដើម្បីជំរុញការចូលរួម ១០

៣. នីតិរដ្ឋ ១២

៣.១. ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ ១២

៣.២. ការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនលំអៀង ១៣

៣.៣. ការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ១៤

៣.៤. តុលាការឯករាជ្យ និងយុត្តិធម៌ ១៤

៣.៥. សមត្ថកិច្ចពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនលំអៀង និងមិនពុករលួយ ១៥

៤. តម្លាភាព ១៦

៥. ការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា ១៩

៥.១. ភាពផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងសង្គម ១៩

៥.២. គោលការណ៍ណែនាំសំរាប់សំរបសំរួលអោយមានការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា ២0

៦. សមធម៌ ២២

៧. ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ២៤

៧.១. ការប្រើប្រាស់ធនធានបានត្រឹមត្រូវ ២៥

៧.២. ការអនុវត្តសកម្មភាពដែលជាអាទិភាពខ្ពស់ ២៥

៧.៣. ជៀសវាងការអនុវត្តការិយាធិបតេយ្យ ២៦

៧.៤. ការគិតគូររយៈពេលវែងលើការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ២៦

៧.៥. គ្មានអំពើពុករលួយ ២៧

៧.៦. ការសំរេចចិត្តតាមបែបវិមជ្ឈការ ២៨

៨. គណនេយ្យភាព ២៩

៨.១. គណនេយ្យភាពចំពោះមុខថ្នាក់ដឹកនាំ ៣0

៨.២. គណនេយ្យភាពចំពោះមុខសាធារណជន ៣១

៩. ការឆ្លើយតប ៣៣

សេចក្តីផ្តើម

អភិបាលកិច្ចល្អ ជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការជំរុញ និងគាំទ្រដំណើរការនៃការគ្រប់គ្រងធនធានរបស់ស្ថាប័ន អង្គភាព និងការអភិវឌ្ឍមួយប្រកបដោយនិរន្តរភាព ។

ដោយមើលឃើញពីសារៈសំខាន់នៃអភិបាលកិច្ចល្អ គណៈកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំ សង្កាត់ បានរៀបចំ និងចងក្រងសៀវភៅស្តីពី**អភិបាលកិច្ចល្អ**សំរាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់នេះឡើង ដោយផ្អែកតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងរបស់ឃុំ សង្កាត់នៃប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីជាជំនួយដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ប្រកបដោយអភិបាលកិច្ចល្អ ។

សៀវភៅនេះ មានលក្ខណៈសាមញ្ញ ងាយយល់ និងងាយប្រើប្រាស់ ដែលក្នុងនោះបរិយាយអំពី ១).ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃអភិបាលកិច្ច ២).ការចូលរួម ៣).នីតិរដ្ឋ ៤).តម្លាភាព ៥).ការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា ៦).សមធម៌ ៧).ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ៨).គណនេយ្យភាព និង ៩).ការឆ្លើយតប ។

ភាពត្រឹមត្រូវតាមគោលនយោបាយ គឺជាលក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់ដំបូងគេបំផុតនៃអភិបាលកិច្ចល្អ ។ ភាពត្រឹមត្រូវតាមគោលនយោបាយ ត្រូវបានពិចារណា ដោយផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើ ÷

- ការគាំទ្រដោយប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនបំផុត ឬទាំងអស់ និង
- ការបំរើផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនបំផុត ឬទាំងអស់ ។

បើរដ្ឋ ស្ថាប័ន ឬអង្គភាព មិនមានភាពត្រឹមត្រូវតាមគោលនយោបាយទេ នោះយើងមិនអាចនិយាយអំពីអភិបាលកិច្ចល្អបានឡើយ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ គឺជាស្ថាប័នដែលមានភាពត្រឹមត្រូវ តាមគោលនយោបាយយ៉ាងពេញលេញ បន្ទាប់ពីការបង្កើតឡើងតាមរយៈការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០២ ។

១. ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃអភិបាលកិច្ច

យោងតាមមាត្រា៤១ ជំពូកទី៤ នៃច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ចែងថា "រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់មានតួនាទីជំរុញ និងគាំពារអភិបាលកិច្ចល្អ ដោយចាត់ចែង ប្រើប្រាស់ធនធាននានាដែលមាន ប្រកបដោយចិរភាព សំរាប់បំពេញសេចក្តីត្រូវការជាមូលដ្ឋានក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន បំរើផលប្រយោជន៍រួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងគោរពផលប្រយោជន៍របស់ជាតិស្របតាមនយោបាយទូទៅរបស់រដ្ឋ" ។

១.១. និយមន័យ

អភិបាលកិច្ច ត្រូវបានគេឱ្យនិយមន័យផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន អាស្រ័យនឹងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ ជាសាមញ្ញ **អភិបាលកិច្ច** មានន័យថា :

"គឺជាវិធីសាស្ត្រដែលរដ្ឋ ស្ថាប័ន អង្គភាព ប្រើប្រាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងសន្តិសុខ ដើម្បីបំរើផលប្រយោជន៍រួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ" ។

ស្រដៀងគ្នានេះដែរ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ (UNDP 1997) បានឱ្យនិយមន័យថា "អភិបាលកិច្ច ជាការប្រើប្រាស់អំណាចខាងនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និងរដ្ឋបាល ដើម្បីគ្រប់គ្រងកិច្ចការរបស់ប្រទេស" ។

១.២. គោលបំណងនៃអភិបាលកិច្ច

គោលបំណងនៃអភិបាលកិច្ច គឺដើម្បីគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវិបត្តិទាំងឡាយ តាមមធ្យោបាយមួយដែលផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនបំផុតដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

ដើម្បីសំរេចបាននូវគោលបំណងខាងលើនេះ គេបានទទួលស្គាល់ជាទូទៅថា អភិបាលកិច្ច ទាមទារនូវ**ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយនិរន្តរភាព** ។ ចំណុចសំខាន់ៗ នៃការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយនិរន្តរភាព មានដូចខាងក្រោម ÷

- ត្រូវមានសេវាថែទាំសុខភាពល្អសមស្រប និងគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ ដើម្បីជួយឱ្យពួកគេមានសុខភាពមាំមួន និងអាយុយឺនយូរ ។ នេះជាកត្តាដែលអាចធ្វើអោយប្រជាពលរដ្ឋមានសុខុមាលភាព និងថាមពលគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីចូលរួមបានយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ។
- ត្រូវមានសេវាអប់រំល្អសមស្រប និងគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ដើម្បីឱ្យពួកគេមានចំណេះដឹង និងជំនាញពេញលេញ ក្នុងការបង្កើតឱកាសឱ្យបានច្រើន និងសមស្របបំផុតសំរាប់ខ្លួនគេ ។
- ត្រូវបង្កើតឱកាសសំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ដើម្បីទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ពីសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និងមានការងារធ្វើ ដើម្បីរកបានប្រាក់ចំណូលគ្រប់គ្រាន់ សំរាប់បំពេញតម្រូវការជាមូលដ្ឋាន

ដូចជា ស្បៀងអាហារ សំលៀកបំពាក់ ជំរក ជាដើម សំរាប់ពួកគេផ្ទាល់ និងក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ។

ចំណុចសំខាន់ទាំង៣ខាងលើនេះ ត្រូវបានអនុវត្តតាមមធ្យោបាយដែលធានាបាននូវការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងការថែរក្សាបរិស្ថាន ។

១.៣. តួអង្គសំខាន់ៗក្នុងអភិបាលកិច្ច

កាលពីមុនគេយល់ឃើញថា មានតែរដ្ឋាភិបាលមួយគត់ ដែលជាតួអង្គនៃអភិបាលកិច្ច ។ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្ននេះ មានគំនិតថ្មីៗជាច្រើនបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ផ្នែកឯកជន និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលផ្សេងៗទៀត ក៏បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ចរបស់ប្រទេសផងដែរ ។ ដូចនេះ តួអង្គសំខាន់ក្នុងអភិបាលកិច្ច មាន **បី** គឺ ÷

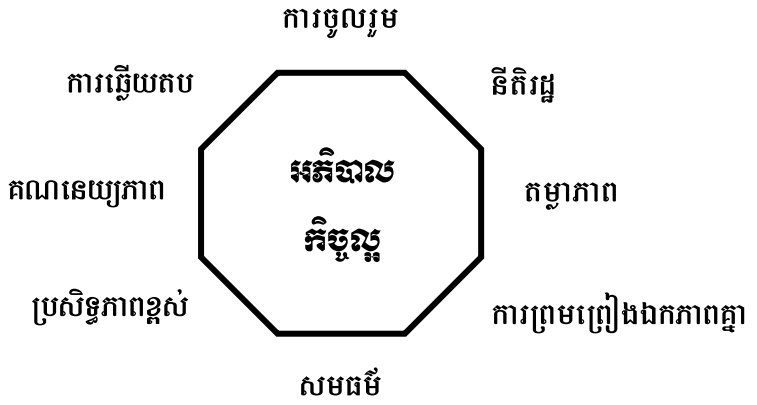
- រដ្ឋាភិបាល (ជាតួអង្គសំខាន់ជាងគេ)
- ផ្នែកឯកជន
- សង្គមស៊ីវិល

ឥទ្ធិពលនៃតួអង្គផ្នែកឯកជន និងសង្គមស៊ីវិល មានភាពខុសគ្នាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ អាស្រ័យលើល័ក្ខខ័ណ្ឌមួយចំនួន ដូចជា ប្រព័ន្ធនយោបាយ លក្ខណៈអំណោយផលខាងធនធានធម្មជាតិ ប្រជាពលរដ្ឋ ទីតាំងភូមិសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ វប្បធម៌ និងកំរិតនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ... ។ល។

ជាក់ស្តែង នៅក្នុងប្រទេសខ្លះ ផ្នែកឯកជន និងសង្គមស៊ីវិល មានអំណាច និងវិសាលភាពយ៉ាងធំធេង ប៉ុន្តែប្រទេសមួយចំនួនផ្សេងទៀត ផ្នែកឯកជន និងសង្គមស៊ីវិលនេះ មានអំណាច ឱកាស និងឥទ្ធិពលតិចតួចទៅលើកិច្ចការប្រទេសជាតិ ។

១.៤. អភិបាលកិច្ចល្អ

អភិបាលកិច្ចល្អ ជាវិធីសាស្ត្រ ឬមធ្យោបាយដែលរដ្ឋ ស្ថាប័ន អង្គភាព ប្រើប្រាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងសន្តិសុខ ដើម្បីបំរើផលប្រយោជន៍រួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយបំពេញបាននូវគោលការណ៍ទាំង៨ខាងក្រោមនេះ ÷

២. ការចូលរួម

ការចូលរួមក្នុងបរិបទអភិបាលកិច្ចល្អ សំដៅទៅលើការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងបុរស និងស្ត្រី ក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្ត និងអនុវត្តសេចក្តីសំរេចចិត្តនោះ ។

សារៈសំខាន់នៃការចូលរួម គឺដើម្បីធានាថា ព័ត៌មានទាំងឡាយស្តីពីបញ្ហា តម្រូវការ និងបំណងប្រាថ្នារបស់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប ត្រូវបានប្រមូល និងវិភាគបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ មុននឹងធ្វើការសំរេចចិត្ត ។

ជាទូទៅ ការចូលរួមធ្វើឡើងតាម២របៀប គឺការចូលរួមដោយផ្ទាល់ និងការចូលរួមតាមរយៈអ្នកតំណាង ។

២.១. ការចូលរួមដោយផ្ទាល់

ការចូលរួមដោយផ្ទាល់ មានន័យថា ជាការចូលរួមរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធគ្រប់រូប ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់នៅក្នុងដំណើរនៃការធ្វើការសំរេចចិត្ត និងការអនុវត្តសេចក្តីសំរេចចិត្តនោះ ។

ការចូលរួមផ្ទាល់របស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍឃុំ សង្កាត់ ដូចជា÷

- ការប្រជុំនៅថ្នាក់ភូមិ ក្នុងជំហានទី២ និងជំហានទី១១ នៃដំណើរការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ ឬកម្មវិធីវិនិយោគបីឆ្នាំរំកិលឃុំ សង្កាត់ ។
- ការកំណត់ទីតាំងគំរោង
- ការសិក្សាផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន
- ការសិក្សាដីធ្លី
- ការប្រជុំដេញថ្លៃគំរោង
- ការតាមដានត្រួតពិនិត្យលើការអនុវត្តកិច្ចសន្យាឃុំ សង្កាត់
- ការប្រជុំរបស់គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងគំរោង
- ការផ្តល់ព័ត៌មាននានា ជុំវិញការអនុវត្តគំរោង
- . . . ។ល។

ការចូលរួមជាកំលាំងពលកម្ម និងធនធានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ក៏ចាត់ទុកជាការចូលរួមដោយផ្ទាល់ដែរ ។

២.២. ការចូលរួមតាមរយៈអ្នកតំណាង

ការចូលរួមតាមរយៈអ្នកតំណាង មានន័យថា អ្នកតំណាងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ចូលរួមក្នុងដំណើរការនៃការសំរេចចិត្ត និងអនុវត្តសេចក្តីសំរេចនោះ ។

អ្នកតំណាង ត្រូវតែបំពេញតួនាទីជាអ្នកតំណាងអោយឆន្ទៈ និងផលប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋដែលខ្លួនតំណាងឱ្យ ។

អ្នកតំណាងប្រជាពលរដ្ឋ អាចត្រូវបានជ្រើសរើស តាមនីតិវិធីផ្សេងៗ ទៅតាមលក្ខណៈ និងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ដូចជា ÷

- ការតែងតាំង
- ការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា
- ការបោះឆ្នោត
- ទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី
- ... ។ល។

ខាងក្រោមនេះ គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលចូលរួម នៅក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍឃុំ សង្កាត់ ដូចជា ÷

- ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់
- គណៈកម្មាធិការកសាងផែនការ និងថវិកា
- គណៈកម្មការលទ្ធកម្ម
- គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងគំរោង
- គណៈកម្មាធិការទទួលបន្ទុកកិច្ចការនារី និងកុមារ
- ក្រុមប្រើប្រាស់ និងថែទាំលទ្ធផលគំរោង
- គណៈកម្មការធនធានធម្មជាតិ
- អង្គការសហគមន៍មូលដ្ឋាន
- ... ។ល។

ក្នុងការជ្រើសរើសអ្នកតំណាង ត្រូវពិចារណាចំណុចមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម ÷

- មានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ហើយមានសមត្ថភាព និងលទ្ធភាពអាចបំពេញតួនាទីជាអ្នកតំណាងបាន ។
- ជាតំណាងពិតប្រាកដឱ្យក្រុមជាក់លាក់ណាមួយ ។
- ជ្រើសរើស ឬតែងតាំងអ្នកតំណាងទៅតាមនីតិវិធីដែលសមស្របទៅនឹងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។
- កំណត់តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវអោយបានច្បាស់លាស់ ។
- មានផែនការការងារច្បាស់លាស់ ។
- មាននីតិវិធីផ្លាស់ប្តូរសមាជិកអ្នកតំណាងច្បាស់លាស់ ។
- មានកម្មវិធីពង្រឹងសមត្ថភាព និងការគាំទ្រជាប្រចាំដល់អ្នកតំណាង ។

២.៣. វិធីសាស្ត្រដើម្បីជំរុញការចូលរួម

ដើម្បីជំរុញឱ្យសកម្មភាពចូលរួមកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង និងដើម្បីធានាឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកតំណាងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ មានឱកាសចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ ជាពិសេសតំណាងក្រុមអ្នកក្រីក្រ និងក្រុមងាយរងគ្រោះ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់គួរពិចារណាលើចំណុចមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម ÷

- ផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋ អំពីសារៈសំខាន់ និងភាពចាំបាច់នៃការចូលរួមរបស់ពួកគេ
- ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានស្តីពីកិច្ចប្រជុំ និងព័ត៌មានផ្សេងៗ អោយបានទូលំទូលាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋ
- កំណត់ពេលវេលា និងទីកន្លែងប្រជុំអោយបានសមស្រប
- បង្កបរិយាកាសនៃការប្រជុំឱ្យមានលក្ខណៈជាចំហ មានការចូលរួមយ៉ាងផុលផុស និងសប្បាយរីករាយ
- រៀបចំទីកន្លែងប្រជុំប្រកបដោយផាសុកភាព
- រៀបចំអោយមានប្រព័ន្ធទទួល និងផ្តល់ព័ត៌មានដែលមានលក្ខណៈងាយៗ និងអាចទទួលយកបាន
- បង្កើតទំនាក់ទំនងល្អ និងស្និទ្ធស្នាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ។

៣. នីតិរដ្ឋ

នីតិរដ្ឋក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អ ទាមទារឱ្យមានឯកសារក្របខ័ណ្ឌច្បាប់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីបំរើ និងការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ហើយច្បាប់ទាំងនោះ ត្រូវបានអនុវត្តដោយមិនលំអៀង ។ លើសពីនេះទៀត ច្បាប់ទាំងនោះត្រូវតែការពារសិទ្ធិមនុស្ស ជាពិសេសក្រុមងាយរងគ្រោះ ឬក្រុមភាគតិច ។

ដូច្នេះត្រូវមានប្រព័ន្ធតុលាការឯករាជ្យ និងយុត្តិធម៌ និង សមត្ថកិច្ចពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនលំអៀង និងមិនពុករលួយ ។

នីតិរដ្ឋក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើ ÷

- ឯកសារក្របខ័ណ្ឌច្បាប់
- ការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនលំអៀង
- ការការពារសិទ្ធិមនុស្ស
- តុលាការឯករាជ្យ និងយុត្តិធម៌
- សមត្ថកិច្ចពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនលំអៀង និងមិនពុករលួយ

៣.១. ឯកសារក្របខ័ណ្ឌច្បាប់

ឯកសារក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ គឺជាលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិដែលរួមមាន ច្បាប់ អនុក្រឹត្យ ប្រកាស សេចក្តីសំរេច សេចក្តីណែនាំ ដីកា និង លិខិតបទដ្ឋាននានា ។

ឯកសារក្របខ័ណ្ឌច្បាប់មួយចំនួន ដែលទាក់ទងនឹងការបំពេញការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ រួមមាន ÷

- ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់
- អនុក្រឹត្យស្តីពីមូលនិធិឃុំ សង្កាត់
- ប្រកាសស្តីពីការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់
- ប្រកាសស្តីពីការងារលទ្ធកម្មឃុំ សង្កាត់
- សេចក្តីសំរេចស្តីពីការដាក់អោយប្រើប្រាស់ស្បៀវភៅណែនាំ ស្តីពីការអនុវត្តគំរោងមូលនិធិឃុំ សង្កាត់
- . . . ។ល។

៣.២. ការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនលំអៀង

ឯកសារក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាបន្តបន្ទាប់ ។ រាល់ការអនុវត្ត ត្រូវតែធ្វើឡើងដោយស្របតាមឯកសារក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ទាំងនោះយ៉ាងពេញលេញ ត្រឹមត្រូវ យុត្តិធម៌ និងមិនលំអៀង ។

ឧទាហរណ៍ : ការតែងតាំងសមាជិកគណៈកម្មការនានា ការជ្រើសរើសទីតាំងគំរោង ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម ការអនុវត្តគំរោងឃុំ សង្កាត់ ជាដើម ត្រូវតែធ្វើឡើងទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំដែលបានកំណត់ ។

៣.៣. ការការពារសិទ្ធិមនុស្ស

សិទ្ធិមនុស្ស គឺជាសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់របស់មនុស្សគ្រប់ៗរូប ដែលមានតាំងពីកំណើត ដើម្បីទាមទារនូវអ្វីៗ ដែលធ្វើឱ្យមនុស្សរស់នៅប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ។

នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាស ស្តីពីការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សង្កាត់ បានចែងអំពីនីតិវិធី ដើម្បីធានាឱ្យមានការចូលរួមរបស់ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច ឬស្ត្រី និងក្រុមជនងាយរងគ្រោះ ។ ជាមួយគ្នានោះដែរ ការបញ្ជាបយេនឌ័រ នៅក្នុងដំណើរការរៀបចំកម្មវិធីវិនិយោគបីឆ្នាំរំកិលឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានគេលើកយកមកពិចារណា ជាពិសេសផងដែរ ។

នៅក្នុងស្បៀវភៅណែនាំ ស្តីពីការអនុវត្តគំរោងមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ បានចែងយ៉ាងច្បាស់អំពីនីតិវិធីនៃការសិក្សាដីធ្លី ដែលក្នុងនោះបានផ្តល់សិទ្ធិដល់ម្ចាស់ដី ក្នុងការសំរេចផ្តល់ ឬមិនផ្តល់ដី និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនទៅអោយគំរោងដោយគ្មានសំណងទូទាត់ ។

៣.៤. តុលាការជាក្យ និងយុត្តិធម៌

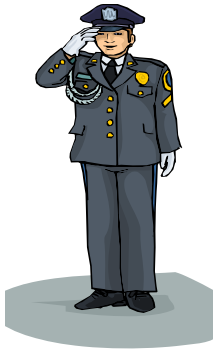
ជាទូទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់តែងតែប្រឈមមុខនឹងបញ្ហា ឬជម្លោះនានាដែលកើតឡើង ក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ។ បញ្ហាទាំងនោះ មានដូចជា ជម្លោះដីធ្លី អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងបញ្ហា ឬជម្លោះ

ជាច្រើនរូបភាពផ្សេងទៀត ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ជាអ្នកដែលចូលរួមសំរុះសំរួលនូវរាល់បញ្ហា ជម្លោះទាំងនោះដំបូងគេ ។ បើករណីជម្លោះនោះមិនអាចសំរុះសំរួលបាន ករណីជម្លោះនោះ ត្រូវដោះស្រាយតាមនីតិវិធីតុលាការ ។

តុលាការមានតួនាទីកាត់ក្តីជម្លោះនោះ ដោយយុត្តិធម៌ និងមិនលំអៀង ។ ដូច្នេះតុលាការឯករាជ្យ និងយុត្តិធម៌ ជាយន្តការស្នូលមួយ ក្នុងការជំរុញអោយមានការគោរព និងអនុវត្តច្បាប់ ។

៣.៥. សមត្ថកិច្ចពន្លឿនការអនុវត្តច្បាប់មិនលំអៀង និងមិនពុករលួយ

ជាការពិតណាស់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់មានតួនាទីត្រឹមតែធ្វើការសំរុះសំរួល និងរាយការណ៍ទៅសមត្ថកិច្ចទទួលខុសត្រូវអំពីបញ្ហា ឬជម្លោះដែលកើតឡើង ។ សមត្ថកិច្ចទទួលខុសត្រូវ ត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់ដោយមិនលំអៀង និងមិនពុករលួយ គឺជាការរួមចំណែកយ៉ាងខ្លាំង ក្នុងអភិបាលកិច្ចល្អ ។

៤. តម្លាភាព

តម្លាភាពក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អ មានន័យថា រាល់ការសំរេចចិត្ត និងការអនុវត្តសេចក្តីសំរេចនោះ ត្រូវធ្វើឡើង÷

- ដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា ។
- ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងការសំរេចចិត្ត និងការអនុវត្តសេចក្តីសំរេចចិត្ត ត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាចំហ តាមរយៈប្រព័ន្ធសមស្រប និងអាចស្វែងរកបាន ជាពិសេសចំពោះអ្នកដែលទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ពីការសំរេចចិត្ត និងការអនុវត្តសេចក្តីសំរេចចិត្តទាំងនោះ ។
- ព័ត៌មានទាំងនោះត្រូវតែមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ និងងាយយល់ ។

ឧទាហរណ៍១ : រាល់ការធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវបានអនុលោមតាមបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ដូចជា÷

- ប្រជុំយ៉ាងតិចម្តងក្នុង១ខែ និងអាចមានការប្រជុំពិសេសថែមទៀត
- រាល់កិច្ចប្រជុំ ត្រូវធ្វើឡើងជាសាធារណៈ
- សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវបានអញ្ជើញរយៈពេល៣ថ្ងៃមុនពេលប្រជុំ ។
- កម្មវិធីប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។

- របៀបវារៈប្រជុំ ត្រូវបានរៀបចំជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ។ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងប្រជាពលរដ្ឋអាចស្នើសុំបន្ថែមចំណុចផ្សេងៗទៅក្នុងរបៀបវារៈនេះ ។
- ស្បៀនឃុំ សង្កាត់ និងអ្នកចូលរួមផ្សេងៗទៀតដែលមិនមែនជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មានសិទ្ធិបញ្ចេញមតិដោយសេរី ប៉ុន្តែពុំមានសិទ្ធិសំរេចនោះទេ ។
- រាល់ការសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវផ្អែកតាមមតិភាគច្រើនដាច់ខាត ។
- រាល់ការសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវកត់ត្រានៅក្នុងកំណត់ហេតុប្រជុំ និងត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ។

ឧទាហរណ៍២ : កិច្ចលទ្ធកម្មគំរោងមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ ត្រូវធ្វើឡើងតាមនីតិវិធីដែលមានចែងនៅក្នុងស្បៀវភៅណែនាំ ស្តីពីការអនុវត្តគំរោងមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ ដូចជា÷

- គណៈកម្មការលទ្ធកម្ម ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងបំពេញមុខងារស្របតាមការណែនាំ
- ឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងការដេញថ្លៃ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ
- កិច្ចប្រជុំលទ្ធកម្ម ត្រូវរៀបចំឡើងជាសាធារណៈ
- លទ្ធផលនៃការដេញថ្លៃ ត្រូវប្រកាសជាសាធារណៈ ។

ឧទាហរណ៍៣ : ការប្រើប្រាស់ថវិកាមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ ត្រូវអនុវត្តទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំ ដូចជា÷

- ត្រូវរៀបចំគំរោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដោយមានការចូលរួម
- ត្រូវអនុវត្តចំណាយ ចំណូលទៅតាមនីតិវិធីដែលបានកំណត់
- ត្រូវចុះបញ្ជីការគណនេយ្យឱ្យបានច្បាស់លាស់
- ត្រូវធ្វើការផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុជាសាធារណៈ ។

៥. ការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា

ការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា ក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អ គឺជាការពិចារណាទូលំទូលាយ និងវែងឆ្ងាយលើផលប្រយោជន៍ និងតម្រូវការរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងសង្គម ហើយឈានទៅរកការសំរេចចិត្តដោយមានការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នាលើជំរើស និងវិធីសាស្ត្រល្អណាមួយដែលបំរើផលប្រយោជន៍រួម សំរាប់សហគមន៍ទាំងមូល ។

៥.១. តារាងផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងសង្គម

ក្រុមមនុស្សក្នុងសង្គមតែងតែមានគំនិត បញ្ហា តម្រូវការ អាទិភាព ដំណោះស្រាយ ការពេញចិត្ត ចំណេះដឹង និងការយល់ឃើញផ្សេងៗគ្នា ។ ហេតុដូច្នេះ ការពិចារណាឱ្យបានយ៉ាងទូលំទូលាយ និងវែងឆ្ងាយលើផលប្រយោជន៍នៃអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗគ្នាទាំងនោះ ត្រូវគិតដល់ចំណុចមួយចំនួន ដូចជា ÷

- **ស្ថានភាព** រួមមានដូចជា បញ្ហា តម្រូវការ អាទិភាព ភេទ អាយុ ឋានៈក្នុងសង្គម មុខរបរ . . . ។ល។

- **ក្រុមជនងាយរងគ្រោះ** រួមមានដូចជា អ្នកជំងឺអេដស៍ ជនពិការ អ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន កុមារកំព្រា ស្ត្រីរកស៊ីផ្លូវភេទ ទុរគតជន ចាស់ជរា . . . ។ល។
- **ប្រវត្តិសាស្ត្រ :** ប្រវត្តិរបស់ក្រុម ឬជនជាតិនីមួយៗ
- **វប្បធម៌ ទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី** ដូចជា ភាសា ពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ពិធីបុណ្យប្រពៃណីផ្សេងៗទៀត . . . ។ល។
- **ជំនឿ សាសនា** ដូចជា សាសនាព្រះពុទ្ធ សាសនាឥស្លាម សាសនាគ្រិស្ត . . . ។ល។
- **គណបក្សនយោបាយ** ដូចជាគណបក្សប្រជាជន ហ៊ុនសុិនប៊ិច សមរង្សុី . . . ។ល។
- **ក្រុមជាតិសាសន៍** ដូចជា គួយ ភ្នង ចារាយ ត្រឹង កាចក់ ចិន ចាម វៀតណាម . . . ។ល។

៥.២. គោលការណ៍ណែនាំសំរាប់សំរបសំរួលអោយមានការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា

ក). លក្ខ័ខ័ណ្ឌនៃការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា

លក្ខ័ខ័ណ្ឌនៃការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា រួមមាន ÷

- ការព្រមព្រៀងគ្នាប្រកបដោយសុខដុមរមនា
- ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមពាក់ព័ន្ធទាំងអស់

- ការចូលរួមពីក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ ក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្ត
- ការយល់ដឹងអំពីគ្នាទៅវិញទៅមក រវាងក្រុមពាក់ព័ន្ធទាំងអស់

ខ. ដំណើរការនៃការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា

ខាងក្រោមនេះជាការណែនាំខ្លះៗ ដើម្បីធ្វើការសំរុះសំរួលអោយមានការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា ÷

- រៀបចំអោយមានការជួបជុំគ្នារវាងក្រុមពាក់ព័ន្ធទាំងអស់
- ស្វែងយល់គ្នាទៅវិញទៅមករវាងក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ និងបង្កើតការយោគយល់គ្នា
- ពិភាក្សាជាមួយក្រុមពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ អំពីផលប្រយោជន៍ និងបង្កើតជំរើសនានា ។
- សំរុះសំរួល ដើម្បីសំរេចយកជំរើសល្អមួយដែលបំរើនូវផលប្រយោជន៍រួម ដោយមានការព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នា ប្រកបដោយសុខដុមរមនា ។

៦. សមធម៌

សមធម៌ក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អ មានន័យថា ក្រុម ឬជនគ្រប់រូបទាំងអស់ នៅក្នុងសហគមន៍ ជាពិសេសក្រុមភាគតិច និងក្រុមដែលងាយរងគ្រោះ មានឱកាសគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការចូលរួម បញ្ចេញយោបល់ លើកឡើងនូវតម្រូវការពិត អនុវត្តសកម្មភាព និងទទួលផលប្រយោជន៍សមស្រប ដើម្បីកែលំអ និងថែរក្សាសុខុមាលភាពរបស់ពួកគេ ។ លើសពីនេះទៀត ពួកគេមានអារម្មណ៍ថា ខ្លួនគឺជាសមាជិកពិតប្រាកដរបស់សង្គម និងមិនត្រូវបានសង្គមបោះបង់ចោលនោះទេ ។

សុខុមាលភាពរបស់សមាជិក ឬក្រុមនីមួយៗ គឺជាសុខុមាលភាពរបស់សង្គមទាំងមូល ។ ដូចនេះ ដំណើរការនៃការសំរេចចិត្ត និងការអនុវត្តសេចក្តីសំរេចចិត្តប្រកបដោយសមធម៌ នឹងធ្វើឱ្យគ្រប់សមាជិកទាំងអស់នៅក្នុងសង្គមមានអារម្មណ៍ថា ពួកគេម្នាក់ៗ គឺជាសមាជិកពិតប្រាកដរបស់សង្គម និងបានចូលរួមចំណែក នៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍសង្គមនោះ ។ លើសពីនេះទៀត មិនមានសមាជិកណាម្នាក់ គិតថាខ្លួនគេត្រូវបានសង្គមបោះបង់ចោលឡើយ ។

សុខុមាលភាព ផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើភាពសប្បាយ ភាពសុខស្រួល សុវត្ថិភាព សន្តិសុខ សុខភាពល្អ ...។ល។ សុខុមាលភាពរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ មិនគ្រាន់តែគិតលើផ្នែករូបរាងកាយប៉ុណ្ណោះទេ តែត្រូវគិតដល់ផ្នែកជំនឿសាសនា ស្មារតី ផ្លូវចិត្ត អារម្មណ៍ ព្រមទាំងភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងជីវភាពរស់នៅផងដែរ ។

ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់បានចូលរួមដោយផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាងរបស់ខ្លួន ក្នុងដំណើរការ និងអនុវត្តសេចក្តីសំរេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ហើយសេចក្តីសំរេចចិត្តនោះ បានបំរើផលប្រយោជន៍រួមសំរាប់សហគមន៍ទាំងមូល នោះប្រជាពលរដ្ឋ នឹងមានការពេញចិត្ត និងរីករាយជាមួយនឹងការបំពេញមុខងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។ តែប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋ មិនត្រូវបានផ្តល់ឱកាសឱ្យចូលរួមក្នុងដំណើរការ និងអនុវត្តសំរេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ហើយរាល់ការសំរេចចិត្តនោះ មិនបានបំរើផលប្រយោជន៍រួមដល់សហគមន៍ទាំងមូល នោះប្រជាពលរដ្ឋ នឹងមានអារម្មណ៍ថា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ មិនបានយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះពួកគេ ហើយពួកគេនឹងមិនយល់ស្រប ឬមិនសប្បាយចិត្តនឹងការសំរេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ឡើយ ។

ជាក់ស្តែងដើម្បីធានាឱ្យមាន**សមធម៌** នៅក្នុងការងារអភិវឌ្ឍឃុំ សង្កាត់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ បាន ÷

- បង្កើតគណៈកម្មាធិការទទួលបន្ទុកកិច្ចការនារី និងកុមារ
- បង្កើតអ្នកទទួលបន្ទុកការងារស្ត្រី និងកុមារ
- បង្កើតគណៈកម្មាធិការកសាងផែនការ និងថវិកា
- អនុញ្ញាតឱ្យតំណាងជនជាតិដើមភាគតិច ចូលរួមនៅក្នុងការប្រជុំគណៈកម្មាធិការកសាងផែនការ និងថវិកា
- . . . ។ល។

៧. ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់

ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អ មានន័យថា ជាដំណើរការនិងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង ក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានឱ្យអស់លទ្ធភាព និងសន្សំសំចៃខ្ពស់ ដើម្បីបង្កើតលទ្ធផលដែលមានគុណភាពខ្ពស់ បរិមាណច្រើន អាចបំរើផលប្រយោជន៍ជាអតិបរមា និងបានឆ្លើយតបទៅតម្រូវការពិតរបស់សង្គម ។ គោលគំនិតនៃប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ នៅក្នុងបរិបទអភិបាលកិច្ចល្អ ក៏បានបញ្ចូលផងដែរ ចំពោះការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងការការពារបរិស្ថាន ។

ដើម្បីឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការអនុវត្ត ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវពិចារណាលើចំណុចមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម ÷

- ការប្រើប្រាស់ធនធានឱ្យបានត្រឹមត្រូវ
- ការអនុវត្តសកម្មភាពដែលជាអាទិភាពខ្ពស់
- ជៀសវាងអនុវត្តនូវការិយាធិបតេយ្យ
- ការគិតគូររយៈពេលវែងលើការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ
- ភ្ជាន់អំពើពុករលួយ
- ការសំរេចចិត្តតាមបែបវិមជ្ឈការ
- . . . ។ល។

៧.១. ការប្រើប្រាស់ធនធានបានត្រឹមត្រូវ

កាលណាប្រើប្រាស់ធនធានបានត្រឹមត្រូវ នាំអោយមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។ ធនធានទាំងនោះ មានដូចជា ធនធានមនុស្ស ធនធានថវិកា សម្ភារ ពេលវេលា . . . ។ល។

ឧទាហរណ៍១ : ការរៀបចំបុគ្គលិកតាមជំនាញរបស់គេ គឺជាការប្រើប្រាស់ធនធានមនុស្សបានត្រឹមត្រូវ និងអាចមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ព្រោះកាលណាបុគ្គលិកធ្វើការចំជំនាញរបស់គេ នោះគេអាចធ្វើការបានល្អត្រឹមត្រូវ និងបានរហ័សទៀតផង ។ ទន្ទឹមនោះចំណេះដឹងរបស់គេនឹងមានការរីកចំរើនកាន់តែខ្លាំង ។

ឧទាហរណ៍២ : ប្រសិនបើក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ត្រូវការទិញម៉ាស៊ីនភ្លើងមួយគ្រឿងសំរាប់ប្រើក្នុងការិយាល័យ នោះការគិតជាចំបងមិនគ្រាន់តែលើតម្លៃម៉ាស៊ីនភ្លើងប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏រិតនៃការស៊ីប្រែងភាពអាចរកបាននូវគ្រឿងបន្លាស់ និងតម្លៃថែទាំ ក៏ជាចំណុចដែលត្រូវពិចារណាជាចាំបាច់ផងដែរ ។

៧.២. ការអនុវត្តសកម្មភាពដែលជាអាទិភាពខ្ពស់

ការអនុវត្តសកម្មភាពដែលជាអាទិភាពខ្ពស់ មានន័យថា រាល់តម្រូវការពិតប្រាកដ ចាំបាច់ និងបន្ទាន់បំផុតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ត្រូវបានយកមកពិចារណា និងដោះស្រាយមុនគេ ។

ប្រសិនបើគំរោងដែលជាអាទិភាពខ្ពស់របស់អ្នកភូមិ ត្រូវបានអនុវត្តនោះអ្នកភូមិនឹងចូលរួមក្នុងការអនុវត្តគំរោងនោះ ហើយមានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ ក្នុងការថែទាំសមិទ្ធិផលទាំងអស់នោះទៀតផង ។ លើសពីនេះទៀតអ្នកភូមិនឹងពេញចិត្តបង់ទុនចូលរួម ព្រោះគំរោងនេះបានឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការពិតប្រាកដរបស់ពួកគេ ។

៧.៣. ជៀសវាងអនុវត្តការិយាធិបតេយ្យ

ដើម្បីអោយការអនុវត្តសកម្មភាពមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ត្រូវជៀសវាងនូវការិយាធិបតេយ្យ ព្រោះបើមិនដូច្នោះទេ មានសកម្មភាពជាច្រើនតែងតែពន្យារជាបន្តបន្ទាប់ ដោយសារតែទំរង់បែបបទច្រើនពេក រង់ចាំការពិនិត្យឯកសារ និងការអនុម័តយល់ព្រមរបស់អ្នកដឹកនាំពីម្នាក់ទៅម្នាក់ ឬពីមួយថ្នាក់ទៅមួយថ្នាក់ ឬការបញ្ជូនឯកសារត្រឡប់ចុះឡើងច្រើនសាពេក ។ ជាលទ្ធផល ការអនុវត្តគំរោងមិនបានស្របតាមផែនការ ថវិកាមិនបានចំណាយទាន់ពេលវេលា ហើយតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក៏មិនបានឆ្លើយតប និងដោះស្រាយទាន់ពេលវេលាផងដែរ ។

៧.៤. ការគិតគូរយៈពេលវែងលើការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ

ការគិតគូរយៈពេលវែងទៅលើការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ មានន័យថា រាល់ការសំរេចចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ត្រូវគិតដល់តម្លៃនៃធនធាន និរន្តរភាពនៃការប្រើប្រាស់ ផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងក៏រិតនៃភាពអាចដុះដាលឡើងវិញបាននូវធនធានធម្មជាតិទាំងនោះ ។

ឧទាហរណ៍ : ឃុំមានបឹងតូចមួយ ÷

- ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួន បានរកត្រីនៅក្នុងបឹងនេះ ដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត។
- ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួន បានប្រើប្រាស់បឹងនេះសំរាប់ចិញ្ចឹមសត្វទា និងសត្វគោ ក្របី ។
- ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនទៀត ចង់បូមទឹកបឹងដើម្បីស្រោចស្រពស្រូវ និងចំការបន្លែ ។

ប្រសិនបើការបូមទឹកបឹង សំរាប់ស្រោចស្រពច្រើនពេក បឹងនេះនឹងលែងមានត្រី និងលែងមានទឹកសំរាប់ចិញ្ចឹមសត្វទា និងសត្វគោ ក្របី ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំព្យាយាមធ្វើផែនការ ដើម្បីប្រើប្រាស់បឹងនេះ សំរាប់បំរើអោយផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប ។

រាល់ការសំរេចចិត្តដែលធានាអោយមាននិរន្តរភាពនៃការប្រើប្រាស់ទឹកបឹង ជាការសំរេចចិត្តមួយដែលល្អ និងបានគិតគូររយៈពេលវែងនៃការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ។

៧.៥. គ្មានអំពើពុករលួយ

គ្មានអំពើពុករលួយ នៅក្នុងការអនុវត្តការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ គឺជាកត្តាមួយសំខាន់ណាស់ ក្នុងការអនុវត្តការងារប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងទទួលបាននូវទំនុកចិត្តពីប្រជាពលរដ្ឋ ។

បើមានអំពើពុករលួយ នៅក្នុងការអនុវត្តការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ នោះនឹងនាំឱ្យការអនុវត្តការងារគ្មានប្រសិទ្ធភាព និងមិនត្រូវបានទទួល នូវការគោរព ស្រលាញ់ពីប្រជាពលរដ្ឋឡើយ ។

ឧទាហរណ៍ : បើមានអំពើពុករលួយកើតឡើង នៅក្នុងការប្រើប្រាស់មូលនិធិឃុំ សង្កាត់ រវាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ជាមួយអ្នកដេញថ្លៃគំរោង នោះនឹងធ្វើឱ្យតម្លៃគំរោងឡើងខ្ពស់ គុណភាពគំរោងអន់ និងបាត់បង់ទំនុកចិត្តពីប្រជាពលរដ្ឋ ។ លើសពីនេះទៀត ប្រជាពលរដ្ឋនឹងលែងចូលរួមជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍នានា ។

៧.៦. ការសំរេចចិត្តតាមបែបវិមជ្ឈការ

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់រស់នៅ និងធ្វើការផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពួកគាត់អាចដឹងអំពីបញ្ហា តម្រូវការពិតប្រាកដរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអាចរកដំណោះស្រាយណាមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងសមស្របតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងក្នុងឃុំ សង្កាត់របស់ខ្លួន ។

ដូចនេះ ការសំរេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ដោយមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ អាចមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ជាងអ្នកមកពីខាងក្រៅ ឬអ្នកដទៃទៀត ។

៨. គណនេយ្យភាព

គណនេយ្យភាពក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អ មានន័យថា ជាការអនុវត្តតួនាទី និងភារកិច្ច នៅក្នុងដំណើរការ និងអនុវត្តសេចក្តីសំរេចចិត្ត ហើយទទួលខុសត្រូវចំពោះទង្វើរបស់ខ្លួន ដោយរាយការណ៍ ព្រមទាំងបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ នូវអ្វីដែលខ្លួនបានសំរេច និងអនុវត្ត ។

គណនេយ្យភាព គឺមិនត្រឹមតែជាការទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខអ្នកណាម្នាក់ដែលបានស្នើសុំឱ្យធ្វើអ្វីមួយនោះទេ ប៉ុន្តែជាការទទួលខុសត្រូវនូវសកម្មភាពដែលបានអនុវត្ត ចំពោះមុខអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ផងដែរ ។

មិនមែនមានតែស្ថាប័ន អង្គភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលប៉ុណ្ណោះទេដែលត្រូវមានគណនេយ្យភាព អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងក្រុមហ៊ុនឯកជនក៏ត្រូវមានគណនេយ្យភាពជាសាធារណៈ ចំពោះអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់របស់ខ្លួនផងដែរ ពិសេសចំពោះអ្នកដែលទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់អំពីការសំរេចចិត្ត ។

គណនេយ្យភាព រួមមាន **គណនេយ្យភាពចំពោះមុខថ្នាក់ដឹកនាំ** និង **គណនេយ្យភាពចំពោះមុខសាធារណជន** ។

៨.១. គណនេយ្យភាពចំពោះមុខថ្នាក់ដឹកនាំ

សមាជិកម្នាក់ៗ ត្រូវមានគណនេយ្យភាព ចំពោះមុខថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខ្លួនតាមលំដាប់ថ្នាក់ និងអ្នកផ្តល់ធនធានថវិកា ។

ឧទាហរណ៍ : មេឃុំបានស្នើអោយស្មៀនឃុំយករបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ទៅឱ្យអង្គភាពរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានខេត្ត ។

- សកម្មភាពដែលស្មៀនឃុំយករបាយការណ៍នេះ ទៅឱ្យអង្គភាពរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានខេត្ត គឺជាការបំពេញតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ស្មៀនឃុំ ។

- នៅពេលត្រឡប់ដល់ឃុំវិញ ស្មៀនឃុំបានរាយការណ៍ជូនមេឃុំថា គាត់បានប្រគល់របាយការណ៍នេះ ឱ្យទៅលោក សុខ សុផល ជាមន្ត្រីរដ្ឋបាលនៃអង្គភាពរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានខេត្ត នាព្រឹកថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ម្សិលមិញនេះ ព្រមទាំងបញ្ជាក់ផងដែរថា មន្ត្រីរូបនោះបានចុះហត្ថលេខា នៅលើស្បៀវភៅបញ្ជូនលិខិត ។

ស្មៀនឃុំយកសំបុត្រទៅឱ្យអង្គភាពរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងរាយការណ៍ជូនមេឃុំ មានន័យថា ស្មៀនមានគណនេយ្យភាពចំពោះមេឃុំ ។

៨.២. គណនេយ្យភាពចំពោះមុខសាធារណជន

មន្ត្រីសាធារណៈទាំងអស់ ត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះមុខសាធារណជន ពីព្រោះពួកគេត្រូវបានតែងតាំងឡើង ដើម្បីបំរើសាធារណជន ។ កាលពីមុនជារឿយៗគេសង្កេតឃើញថា មន្ត្រីរាជការ ត្រូវបានតែងតាំងឡើង ដើម្បីដឹកនាំប្រជាពលរដ្ឋ ។ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្ននេះ តួនាទីរបស់មន្ត្រីរាជការ គឺផ្តោតទៅលើការផ្តល់សេវាជូនប្រជាពលរដ្ឋ ។ ដូច្នេះ ពួកគេត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះមុខប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ។ ដូចគ្នានេះដែរ ចំពោះភ្នាក់ងារឯកជនដែលផ្តល់សេវាកម្មដល់អតិថិជនរបស់ខ្លួន មិនត្រឹមតែមានគណនេយ្យភាពចំពោះអតិថិជនរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះសាធារណជនទូទៅផងដែរ ។ ព្រោះថា ការព្យាយាមផ្តល់ផលប្រយោជន៍ ឬតម្រូវចិត្តដល់អតិថិជនក្រុមណាមួយ អាចធ្វើអោយមានផលប៉ះពាល់ដល់ក្រុមផ្សេងទៀត ឬសាធារណជនទូទៅ ។

ឧទាហរណ៍ : ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សំរេចប្រើប្រាស់ថវិកាមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ ដើម្បីសាងសង់ផ្លូវលំមួយខ្សែ ប្រវែង៣គ.ម ក្នុងភូមិមួយ ។

- សកម្មភាពដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ធ្វើសេចក្តីសំរេចអំពីការប្រើប្រាស់មូលនិធិឃុំ និងអនុវត្តការសាងសង់ផ្លូវលំនេះ គឺជាការបំពេញតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ។

- បន្ទាប់ពីការសំរេច ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ជំរាបជូនប្រជាពលរដ្ឋ ÷
  - ដំណើរការ និងមូលហេតុនៃការធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្ត ក្នុងការសាងសង់ផ្លូវលំ
  - ផ្តល់ចំលើយសមរម្យ ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយដែលទទួលផលប៉ះពាល់ពីការសាងសង់ផ្លូវលំមួយខ្សែនោះ
  - លទ្ធផលនៃការសាងសង់ផ្លូវលំ ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសំរេចប្រើប្រាស់មូលនិធិឃុំ អនុវត្តការសាងសង់ផ្លូវលំ និងរាយការណ៍ជូនប្រជាពលរដ្ឋ មានន័យថា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានគណនេយ្យភាពចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ (សាធារណជន) ។

៩. ការឆ្លើយតប

ការឆ្លើយតបក្នុងន័យអភិបាលកិច្ចល្អ មានន័យថា ជាការព្យាយាមខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គភាព ស្ថាប័ន ដើម្បីបំរើដល់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដោយស្មើភាពគ្នា និងមិនរើសអើងនៅ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាមួយដ៏សមហេតុផល ។ ការឆ្លើយតបអាចជា÷

- ការបំពេញសេវាកម្មជូនប្រជាពលរដ្ឋតាមការស្នើសុំ
- ដំណោះស្រាយដែលស្តែងឡើងជាសកម្មភាព ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ឬការលំបាកនានា
- ការឆ្លើយបំភ្លឺអំពីមូលហេតុ ដែលមិនអាចឈានដល់ការធ្វើសកម្មភាព ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ឬការលំបាកទាំងនោះបាន
- សំណើសុំអន្តរាគមន៍ពីស្ថាប័ន អង្គភាពមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហា ឬការលំបាកទាំងនោះ ព្រមទាំងជំរាបអំពីសំណើសុំអន្តរាគមន៍នេះ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហា ឬការលំបាកទាំងនោះ ។

ឧទាហរណ៍១ : ប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ បានមកសុំចុះស្បៀវភៅអត្រានុកូលដ្ឋានកំណើត និងសំបុត្រកំណើតអោយកូនរបស់ខ្លួនដែលទើបនឹងកើត ។ ប្រជាពលរដ្ឋរូបនេះ បានមកដល់សាលាឃុំ ប៉ុន្តែគាត់មិនដឹងថាត្រូវជួបជាមួយអ្នកណាមួយនោះទេ ។ នៅពេលនោះមន្ត្រីឃុំម្នាក់បានស្វាគមន៍ និងសួរទៅកាន់ប្រជាពលរដ្ឋរូបនោះ ដើម្បីឱ្យដឹងថា តើគាត់ត្រូវការសេវាអ្វីពីឃុំ ។ បន្ទាប់ពីដឹងច្បាស់ហើយ មន្ត្រីឃុំរូបនោះបានជំរាបដល់ប្រជាពលរដ្ឋនោះភ្លាម អំពីអ្នកដែលគាត់ត្រូវជួប ព្រមទាំងនាំទៅជួបមន្ត្រីនោះតែម្តង ។ មន្ត្រីឃុំដែលទទួលបន្ទុកបានបំពេញការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋរូបនោះ ដោយទឹកចិត្តរីករាយ និងស្និទស្នាល ។ ទាំងនេះគឺជាទង្វើនៃការឆ្លើយតបរបស់ឃុំ ចំពោះប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ។

ឧទាហរណ៍២ : នៅក្នុងភូមិ "ក" មានផ្ទុះជំងឺឆ្លងសត្វគោ ក្របី ។ មេភូមិបានធ្វើលិខិតមួយមកមេឃុំ ដើម្បីជួយធ្វើអន្តរាគមន៍ ។ នៅពេលទទួលបានលិខិតនេះភ្លាម មេឃុំ បានកោះប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំវិសាមញ្ញដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ។ បន្ទាប់ពីបានការសំរេច មេឃុំបានធ្វើសំណើទៅមន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដើម្បីជួយធ្វើអន្តរាគមន៍ចុះចាក់វ៉ាក់សាំងដល់សត្វគោ ក្របី នៃភូមិជុំវិញភូមិ "ក" និងព្យាបាលដល់សត្វគោ ក្របី នៅក្នុងភូមិ "ក"។ មេឃុំ ក៏បានជំរាបដល់ភូមិ "ក" ផងដែរអំពីលិខិតស្នើសុំអន្តរាគមន៍ពីមន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដើម្បីជាព័ត៌មាន ។

ឱបត្តម្ភដោយ

គំរោងអភិវឌ្ឍន៍ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ (CCDP)

គំរោងតាពះជាដៃគូដើម្បីអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន (PLG)